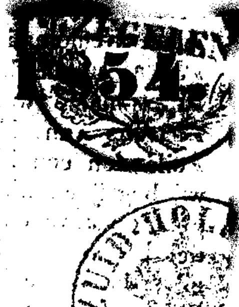
N°. 254.

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . . . f 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . . . „ 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van f 1, het zegelregt daaronder begrepen.

ZONDAG 19, MAANDAG 20 MAART.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet, Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . f 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . „ 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement f 70, Ned. Cour.

De Indische Muntwet.

II.

In de zitting van 5 Julij 1852 heeft de heer van Zuylen van Nijevelt de vraag behandeld: „Levert dit plan genoegzame waarborgen op tot instandhouding van het nieuwe stelsel, dat men op het oog heeft?” Gewigtige vraag voorwaar; te meer gewigtig, omdat reeds drie malen in den tegenwoordigen tijd, in 1817, in 1826 en in 1839 bij wettelijk voorschrift eene zilvercirculatie is ingevoerd of bevestigd, en het zilver echter in Indië nimmer standaard is geworden. Het heeft ons verwonderd, dat deze vraag, van welker bevestigende of ontkennende beantwoording het af zal hangen, of twintig millioen gulden geheel nutteloos zal uitgegeven, dan wel of daardoor voor goed een einde zal gemaakt worden aan de tot nu toe eindelooze verwarring van het Indische muntwezen, zoo teregt in de discussie bij het vat der Danaïden vergeleken; het heeft ons verwonderd, dat deze hoofdvraag in de afdeelingen niet afzonderlijk is behandeld, en vooral niet met die naauwkeurigheid, welke scheen geëischt te worden door het belang der zaak.

Wanneer eenmaal het tegenwoordige plan geheel zal zijn ten uitvoer gebragt, dan zal het circulerend medium in Indie bestaan uit 10 millioen kopermunt, 6 millioen zilveren pasmunt en 16 millioen aan standpenningen. Men moet toch niet voorbijzien, dat ja het geheele bedrag van het circulerend medium nu is 46 millioen; maar dat daaronder 13 millioen zijn aan recepissen van f 100 en f 500, en dat deze nimmer kunnen beschouwd worden als in den dagelijkschen omloop te zijn. Die 13 millioen zullen ook vervangen worden door standpenningen; maar voor de handelsoperatien is grof zilver op den duur onbruikbaar. De handel zal zich dus moeten, en zoo als de ondervinding altijd geleerd heeft, ook weten te redden: er zullen meer bankbiljetten in omloop moeten gebragt worden; kan dit niet, dan worden kassierskantoren opgerigt en kasbriefjes uitgegeven, of men behelpt zich door een uitgebreiden wisselhandel, en de 13 millioen aan standpenningen worden aan de circulatie onttrokken en spoedig uitgevoerd.

Het eenige onderscheid tusschen dit en het vorige plan zal dan zijn, dat men nu zal hebben 16 millioen aan standpenningen en 16 millioen aan pasmunt; volgens het vorige plan daarentegen 12 millioen standpenpenningen tegen 20 millioen pasmunt. Wij erkennen er is verbetering; maar wij gelooven, dat ook nu nog elk deskundige de vraag, toen door den heer van Zuylen gedaan, ontkennend zou moeten beantwoorden. Deze vraag namelijk: „Kan een dergelijke toestand op den duur bestaan; mag 16 milloen standpenningen, nevens 10 millioen koper en 6 millioen zilveren pasmunt eene duurzaam bestaanbare verhouding genoemd worden?” Ook nu zal blijken waar te zijn, wat toen gezegd werd: „wanneer de circulatie met scheidemunt is overladen, en daartegen slechts een zoo betrekkelijk gering bedrag aan standpenningen overstaat, is geene bepaling vermogend, te beletten, dat de scheidemunt langzamerhand standaard, en de standpenning negotiepenning worde.” In dit opzigt draagt ook deze wet de kiem van hare ontbinding in haar eigen boezem.

„Zoo wij tot die aanzienlijke uitgaaf besluiten,” zeide de heer van Hall, „moeten wij wel overtuigd, wel zeker zijn, dat deze maatregel niet als zoovele andere slechts een palliatief zal zijn. Wij moeten dan overtuigd zijn, dat de maatregel zelf zal werken, en de natie over eenige jaren niet weder tot nieuwe offers zal worden gedrongen. Naar mijn inzien, en ik vereenig mij hier met den geachten spreker uit Zutphen, den heer van Zuylen van Nijevelt, die ons gisteren zijne denkbeelden daaromtrent heeft medegedeeld, zal deze wet niet anders zijn dan een palliatief.”

De heer van Hall wees op de verhouding tusschen standpenning en pasmunt in Britsch-Indië, na de herstelling van het muntwezen aldaar; toonde aan, dat de maatregel in 1826 door ons tot herstel van het muntwezen in Indië genomen, bedreven was, door in 13 jaren datgene te doen, wat men nu dadelijk begint. [illegible] deed, erger was dan de eerste stap, dien men in 1826 heeft gedaan. Ik vind, dus eindigde hij, bij de uiteenzetting van dit eerste hoofdbezwaar, „dat dit eene wet is om *in naam*, maar niet om *in wezenlijkheid* de zilver-circulatie te herstellen.”

Twee dagen later bij zijn antwoord aan den Minister van Koloniën, kwam de heer van Hall op die verkeerde verhouding nog eens terug, en verklaarde toen, dat, indien men zooveel zilveren pasmunt noodig oordeelde, het onvermijdelijk was, die pasmunt, even als in Britsch-Indie, van dezelfde gehalte als de standpenningen te maken. De hoeveelheid koperen munt wenschte hij op 2 millioen bepaald te zien.

Bij de discussie over art. 8 van het vorig ontwerp, werden die bezwaren nog nader ontwikkeld door de heeren Poortman, van Hoëvell, van Zuylen van Nijevelt, ter Bruggen Hugenholtz en de Fremery. Bij art. 13 kwam men er nog weder op terug. De heer Baud verklaarde toen, dat ook hij van meening was, dat tien millioen koper op den duur te veel zou zijn; maar in het begin achtte hij die hoeveelheid noodig. Om te gemoet te komen aan de bezwaren der tegenstanders, werd, op zijn voorstel, in de wet de bepaling opgenomen, dat binnen 3 jaren, na het in werking brengen der wet, de hoeveelheid zilveren en koperen pasmunt door de wet zou worden bepaald.

Het verdient opmerking, dat [illegible] der leden, die op wetenschappelijke gronden het ontwerp bestreden had, vóór dit amendement heeft gestemd. Ook de heer van Hall stemde er tegen, en zag dus ook, wij meenen te regt, in die bepaling volstrekt geen waarborg, dat het daardoor mogelijk zou worden de zilver-circulatie in stand te houden.

Geeft het tegenwoordig ontwerp meerdere en betere waarborgen voor de instandhouding der zilver-circulatie in Indie? Wij meenen dit te moeten betwijfelen; omdat ook nu, ten minste aanvankelijk, te veel koper in circulatie zal blijven, en daarnevens zilveren pasmunt van een minder gehalte dan de standpenning.

Te veel koper. De Regering gaat uit van de onderstelling, dat er in Indie niet meer dan 39 millioen aan duiten aanwezig, en dat daarvan 21 millioen in circulatie is; zij wil aanvankelijk 11 millioen daarvan inwisselen, en 10 millioen in circulatie laten.

De waarschijnlijkheid, dat er niet meer dan 39 millioen aan koper in Indie zou zijn, heeft de Regering trachten te staven, door de overlegging van een staat, aantoonende de percentsgewijze verhouding van f 10,000 aan koper, in 1852 van Java naar Nederland gezonden, en door het muntcollegie onderzocht. Wij gelooven niet, dat die staat daarvan een waarschijnlijk bewijs oplevert. Voor hen, die met de zaken minder bekend zijn, zou die staat eerder het tegendeel *schijnen* te bewijzen. De 39 millioen zijn sedert 1816 naar Indie gezonden; nu komen op dien staat voor dubbele en enkele duiten, Utrecht 1790, en wel gezamenlijk ten bedrage van 29 percent. Men zou daaruit moeten opmaken, dat er alleen aan duiten van dien muntslag en jaartal nog ruim 11 millioen gulden in omloop was; en dat dus de geheele massa koperen duiten minstens 50 millioen moest bedragen. Maar die duiten, hoewel het jaartal 1790 voerende, zijn eerst in 1826 en 1827 geslagen, en kunnen dus de aanwezige hoeveelheid niet vermeerderen. Naar ons inzien had de Regering, om de zaak duidelijk te maken, bij elk soort van duiten moeten opgeven, of die *vóór* dan wel *na* 1816 naar Indie gezonden was. Zoover wij met die verschillende duiten bekend zijn, meenen wij, dat er ruim 14 pct. onder zijn, die reeds vóór 1816 in Indie waren. Is dit zoo, dan is waarschijnlijk de hoeveelheid koper in Indie eenige millioenen meer dan de Regering als waarschijnlijk voorstelt; en wel zonder nog iets te rekenen van [illegible] de hoeveelheid [illegible] prijsverhooging met Nederlandschen muntslag [illegible] van het koper op Java ter sluik ingevoerd. De Regering zegt toch op pag. 7 der Mem. van Beantw. ad *b*, dat geenerlei berigt ontvangen is van heimelijken invoer *sedert* de prijsverhooging van het koper; dus *wel vóór* die prijsverhooging.

Maar wij nemen aan, dat er slechts 10 millioen in omloop zal blijven, en wel aanvankelijk; dan nog leert de wetenschap, dat die hoeveelheid oneindig veel te groot is, in verhouding tot de hoeveelheid standpenningen. De Minister en de heer Baud gelooven ook, dat zooveel koper op den duur niet noodig zal zijn. De heer Baud (1) wenscht, „dat men de koper-circulatie den pols voele, om zekerheid te hebben, dat het diëet, dat men zal voorschrijven, doelmatig is; dat men bij het nemen van eenen afdoenden eindmaatregel voorgelicht zij door feiten”. Welnu, schooner gelegenheid, om de koper-circulatie op Java den pols te voelen, zal wel nimmer gevonden worden, dan juist op dit oogenblik. De Regering schijnt er geen gebruik van te willen maken. Wij hopen dit aan te toonen, wanneer wij spreken over de uitvoering, die de Regering aan dit ontwerp denkt te geven.

Maar indien werkelijk de toestand eener maatschappij zoodanig is, dat eene buitengewone hoeveelheid pasmunt noodig blijkt te zijn, dan geeft de wetenschap het middel aan de hand, om eene groote hoeveelheid pasmunt in circulatie te brengen, zonder het behoud van den zilveren standaard in gevaar te stellen; de zilvere pasmunt make men dan van dezelfde gehalte, als de standpenningen. Dat heeft men in Britsch-Indië gedaan. De noodzakelijkheid, om het ook in Nederl. Indië te doen, is door den heer van Zuylen, en niet minder sterk door den heer van Hall in 1852 aangetoond. Wat mag de reden zijn, dat de Regering daartoe niet heeft willen overgaan? Wij kunnen slechts eene oorzaak gissen, de meerdere kosten: is dat echter eene voldoende reden? Hoeveel kunnen dan die kosten bedragen?

f	150000.00	aan stukken van	5 cent	kosten à	7%	f	10500.00.
„	2.200000.00	„ „	10	„	5%	„	110000.00.
„	3.750000.00	„ „	25	„	3%	„	112500.00.
f	6.100000.00	aan zilveren pasmunt		kost dan		f	233000.00.

Het herstel van het Indisch muntwezen zal 20 millioen kosten. Die uitgaaf zal te vergeefs zijn, roept de wetenschap u toe. Binnen weinige jaren zal er niets van overblijven, dan eene groote hoeveelheid gedeprecieerde pasmunt; maar wilt gij zekerheid, dat de zilvercirculatie in stand blijve, dat die 20 millioen niet nutteloos worden weggeworpen, maak dan uwe zilveren pasmunt van gelijke gehalte, als de standpenning. Te vergeefs, de maatregel zal nu reeds 20 millioen kosten, antwoordt de Regering; wij kunnen, wij mogen die som niet met nog 2, mogelijk 3 ton vermeerderen. Wij vragen: is dat wijze spaarzaamheid?

Wij zouden nu kunnen overgaan, om de wijze van uitvoering aan deze wet te geven, zoo als zij door de Regering op pag. 4 der Mem. van Beantw. [illegible] is medegedeeld, te toetsen aan, of liever te [illegible] ken met de bepalingen der wet, en [illegible] of op die wijze de zilver-circulatie [illegible] spoed en met de grootste [illegible] goeden uitslag zal ingevoerd [illegible] moeten meenen wij nog een [illegible] der zilver-circulatie behandelen, dat op [illegible] invloed zal kunnen [illegible] culatie later van [illegible] van het verbod van zijn [illegible] bezittingen op Java en Madura. [illegible] van dat verbod *onnoodig* en [illegible]

Onnoodig. Wij erkennen gaarne, dat volkomen waar is [illegible] voorloopig verslag pag. 2 gezegd wordt: „In vroegeren tijd werd ons kopergeld dikwijls van de „buitenbezitingen naar Java verzonden. Nu dit niet „meer kan plaats hebben, wordt daar het kopergeld in

(1) Bijblad, pag. 1278.

„Nederlandsch Indië zulk een aanmerkelijk deel van „het circulerend medium uitmaakt, de handel tusschen „Java en de buitenbezittingen uitermate belemmerd. „Met name wordt daardoor aan den bloei der vrij-„havens van Macassar, Menado en de Moluksche „eilanden een hinderpaal in den weg gesteld;" maar wij begrijpen niet regt, waarom het verbod, om kopergeld op Java en Madura in te voeren, voor den handel belemmerend zal kunnen wezen, als eenmaal de zilver-circulatie in Indie hersteld zal zijn, en in stand blijft, als er werkelijk in Indie zilver-circulatie bestaat; als er geene betalingen in koper geld tot hooger bedrag dan *f* 2 gedaan, of aangenomen worden. Als dus de handel geen kopergeld in massa ontvangt, dan, dunkt ons, moet het den kooplieden vrij onverschillig zijn, of zij naar Java al of niet *mogen* verzenden, wat zij niet hebben, en dus ook niet *kunnen* verzenden. Wij meenen dus hieraan eene vergissing te moeten denken, met het oog op hetgeen nu bestaat; eene vergissing, te meer te verontschuldigen, omdat zilver-circulatie, in Indie zoo lang *in naam*, in de laatste 30 jaren nimmer *in wezenlijkheid* bestaan heeft.

Moeijelijker valt het ons, aan zulk eene vergissing te denken, als wij op p. 194 van de *Toelichting en Verdediging* door J. J. Rochussen, het volgende lezen: „Onder de meest dringende beweegredenen tot de muntregeling in Indie, tel ik de drie volgende: 1o. dat na die regeling het voor den handel in den Archipel stremmend verbod tot invoer van duiten op Java, zal kunnen worden ingetrokken". De eenige reden, die wij voor die stelling, zoo treffend in den mond van een oud gouverneur-generaal, kunnen bedenken, is deze: de heer Rochussen heeft in Indie nimmer van eene zilvercirculatie hooren spreken anders als van eene zaak, die voor Nederlandsch Indie tot het rijk der fabelen behoorde. Hij is doordrongen van het echt Indische denkbeeld, dat eene zilvercirculatie in Nederlandsch Indie op den duur onmogelijk is; zoolang de zilvercirculatie in naam bestond, mogt koper geld door den handel vrij op Java ingevoerd worden. Het verbod is nu stremmend voor den handel; hij verlangt dus herstel der zilvercirculatie, onverschillig of die werkelijk, dan wel alleen in naam in stand blijve, mits slechts dat stremmend verbod opgeheven worde.

Onmogelijk kunnen wij aan zulk eene vergissing denken, als de Regering op pag. 4 der Mem. van Beantwoording ad § 7, na de uiteenzetting der wijze, waarop zij zich voorstelt de wet uit te voeren, aldus vervolgt: „Op de verschillende buitenbezittingen moet „successivelijk evenzoo worden gehandeld, en wanneer „eindelijk door die partiële, maar elkander spoedig op-„volgende handelingen de zaak afgeloopen is, kan ook „het verbod van invoer van kopergeld van wettigen „muntslag van de buitenbezittingen op Java *zonder be-„zwaar worden opgeheven*." Wij geven in bedenking, of de Regering zich niet juister zou hebben uitgedrukt, indien zij gezegd had: „wanneer eindelijk de zaak afgeloopen is, dat is, de zilvercirculatie in geheel Indië hersteld is; wanneer er geen koper méér in circulatie is dan voor de dagelijksche behoefte vereischt wordt; wanneer dus geene betalingen boven de *f* 2 in kopergeld plaats hebben, kan het verbod van invoer van kopergeld van wettigen muntslag van de buitenbezittingen op Java *zonder bezwaar voortduren*; omdat niemand op wettige wijze in het bezit van zooveel koper zal kunnen zijn, dat hij het alleen door uitvoer naar Java zou kunnen plaatsen.

Gevaarlijk hebben wij de opheffing van dat verbod in de tweede plaats genoemd. De waarheid van deze stelling weten wij op geene treffender wijze te doen uitkomen, dan door hier te doen volgen, de tweede meest dringende beweegreden tot de muntregeling in Indië, door den Heer J. J. Rochussen, op dezelfde vroeger aangehaalde bladzijde 194 uiteengezet in deze woorden:

„2o. dat hoe langer het munt-herstel vertraagd wordt, „hoe kostbaarder het worden kan, al naar mate de „Engelsche *copper tokens* onze duiten zullen vervangen „op die eilanden of plaatsen, welke niet onder ons „direct gezag staan en de duiten naar onze eigenlijke „bezittingen teruggedrongen zullen worden, om eenmaal „aan de verwisseling tegen zilver deel te nemen."

Onder de redenen, waarom de Regering meent, dat de raming van 39 millioen voor het totaal bedrag der in Nederlandsch Indië aanwezige koperen specie op goede gronden rust, vermeldt zij in de eerste plaats op pag. 2 der Mem. van Beantw. deze:

„a. dat het Nederlansch-Indisch geld ook verspreid „is in streken van den Archipel buiten ons gebied, „en tot welke 's Gouvernements bemoeijingen zich niet „behoeven uit te strekken."

De Regering meent dus, dat ons kopergeld verspreid is in streken van den Archipel buiten ons gebied. De Heer Rochussen heeft dit ook verklaard. Hij meent, dat de hoop van eenmaal aan de verwisseling tegen zilver deel te nemen, de duiten naar onze eigenlijke bezittingen zal terugdringen; hij erkent dus, dat ze nu nog niet terug gedrongen zijn. Dat zal ook langzaam gaan, en daarom moeten wij ons haasten met het muntherstel, om die terugvloeijing voor te komen.

Eene bedenking: Men klaagt dat er te veel kopergeld in onze eigenlijke buitenbezittingen is, en dat men er geen raad mede weet, omdat het op Java niet mag ingevoerd worden; zoolang de verwisseling niet geheel is afgeloopen, verklaart de Regering het verbod te zullen handhaven. In dien tusschentijd schijnt er dus weinig vrees voor terugvloeijing in onze eigenlijke buitenbezittingen, nu reeds met te veel koper overladen. Maar de verzilvering is afgeloopen; in plaats van de vroegere te groote overvloed, is er nu betrekkelijke schaarschte van koper geld. In de streken van den Archipel, die niet onder ons direct gezag staan, is overvloed van onze duiten; het verbod van invoer op Java is ingetrokken. Meent men dat er dan geen gevaar van terugvloeijing meer zal zijn? In tegendeel, de vrees daarvoor, die ons *nu* ongegrond, minstens overdreven toeschijnt, zal *dan* voor de werkelijkheid plaats maken. De duiten zullen dan uit die streken naar onze eigenlijke bezittingen teruggedrongen worden, en binnen weinige jaren zullen millioenen van die duiten, of van wigtige duiten met den Nederlandschen muntslag, maar indien de prijs van het koper weder eens mogt dalen, in den vreemde gemunt, in Nederlansch-Indië en op Java ingevoerd, het zilver op nieuw verdringen.

Instandhouding der zilver-circulatie en vrije invoer van kopergeld in Nederlandsch-Indie, zijn zaken die te zamen niet bestaan kunnen.

Hoe? de wetgever zal bepalen, art. 10, dat de aanmunting van pasmunt voor Nederlandsch-Indië alleen geschiedt voor rekening van den Staat: het maximum van elke soort uittegeven pasmunt zal ook door de wet bepaald worden, en men zal de invoer van zilveren en koperen pasmunt in Nederlandsch-Indië vrijlaten? Zijn onze wetten ook in den vreemde verbindende? Zal het voorschrift van art. 10 in alle landen geëerbiedigd woorden?

Wij meenen, dat art. 10 moet aangevuld worden; men leze daar: *De aanmunting van pasmunt voor*, *en de invoering van pasmunt in Nederlandsch-Indië geschiedt alleen voor rekening van den Staat* enz.

Men handhave later het verbod van invoer van koperen pasmunt uit de buitenbezittingen op Java en Madura; en wanneer dan eenmaal de zilvercirculatie werkelijk in Nederlandsch Indie hersteld zal zijn: wij durven er voor instaan, zij zal standhouden.

Buitenland.

ENGELAND.

Sir Richard England en Sir de Lacey Evans zijn benoemd tot bevelhebbers van divisiën van het hulpleger, waaraan nog eene afdeeling ruiterij van 2000 man zal worden toegevoegd, onder bevel van den graaf de Cartigan en den kolonel Scarlett.

Lord Malmesbury heeft in het Hoogerhuis aangekondigd, dat hij de aandacht van het Huis wil vestigen op de beschuldiging door de eerste lord der schatkist ingebragt tegen een ambtenaar van het Ministerie van Buitenlandsche zaken, beschuldigd van het geheim der briefwisseling van dat departement te hebben geschonden.

FRANKRIJK.

Men meldt dat de heer Mimaut Consul-Generaal van Frankrijk te Genua in gelijke betrekking te Amsterdam is overgeplaatst. Hij zal door den heer Lespardez, Consul van Frankrijk te Beyrouth worden vervangen.

BELGIE.

De centrale sectie van de Kamer der vertegenwoordigers heeft den 17den dezer eene bijeenkomst gehouden over de Fransch-Belgische verdragen en met 5 stemmen tegen ééne besloten de bekrachtiging der overeenkomsten voor te stellen. Het eenige lid der minderheid grondt zijn tegenstand op de letterkundige overeenkomst.

— De Kamer van vertegenwoordigers heeft den 15 met eenparige stemmen op ééne na, aangenomen het wetsontwerp, verleenende een krediet van 170,000 francs tot uitbreiding der telegrafische liniën.

DENEMARKEN.

Gisteren hebben wij medegedeeld het adres aan den koning, waarin de beide Kamers Z. M. verzoeken, de Grondwet van 1849 in stand te houden en zijn ministerie te ontslaan. Daar de Regering in de tegenwoordige omstandigheden aan geene ontbinding der Kamers kan denken, daar dit tot de verkiezing van dezelfde Kamers zal leiden, noch aan een staatsschok, zoo is het waarschijnlijk, dat de koning aan deze eenstemmige verklaring der Kamers, zal toegeven, zijne raadslieden zal doen vervangen en de tegenwoordige Grondwet behouden. Die verandering zal eene geheele wijziging in de binnenlandsche staatkunde van dat land te weeg brengen.

PORTUGAL.

Brieven uit Lissabon van 11 dezer behelzen, dat de Kamer der Pairs met eene groote meerderheid het adres aan den koning heeft aangenomen. Eene overeenkomst, zoo men zegt, van voldoenden aard, was tusschen [...] Regering en de eigenaren van de Bank van Portugal [...] sloten. Eenige Russische schepen hadden de haven [...] Lissabon verlaten. De Russische minister was voornemens [...] om, in geval de vijandelijkheden mogten aanvangen, [...] andere vaartuigen onder onzijdige vlag te doen vertrekken. Men zag te gemoet, dat de uitvoer van graan zou worden verboden.

RUSLAND.

Een telegrafisch berigt uit Bucharest bevat, dat de [...] voer van graan uit de Donau-Vorstendommen, van a[...] dezer zal verboden zijn.

TURKIJE.

Volgens een telegrafisch berigt uit Londen van den [...] dezer sprak de *Times* in eene tweede editie van nieuwe [...] vedes-voorstellen, door Rusland gedaan. Keizer Nicolaas zou alsnog tot den vrede geneigd zijn, op voorwaarde dat de tusschen Rusland en de Porte bestaande traktaten zouden gehandhaafd blijven.

Rusland zal de vorstendommen ontruimen, bijaldien [...] vereenigde vloten uit den Bosphorus en de Zwarte [...] zouden terugtrekken.

De onderhandelingen tot het treffen van eene nieuwe overeenkomst met de Porte zouden de voorwaarden [...] vroeger door prins Menchikoff namens Rusland gesteld, [...] grondslag hebben. Oostenrijk en Pruissen verlangen, [...] de vier mogendheden gezamenlijk daaraan zullen de[...] nemen.

Volgens de *Times* zou de heer Bourgueney van meening zijn, dat deze nieuwe voorstellen in overweging genom[en] dienen te worden, en graaf Westmoreland heeft herzien[ing] van de bestaande traktaten, waarop Rusland thans [...] zijne vredes-voorwaarden aandringt, gevraagd. In[dien] Frankrijk en Engeland thans deze nieuwe poging [...] behoud des vredes verwerpen, zal Oostenrijk zich [...] meer als aan genoemde mogendheden verbonden beschouwen.

In de zitting van het Lagerhuis, den 16 dezer gehouden, heeft lord John Russell ontkennend geantwoord op ee[ne] interpellatie van den heer Disräeli, daarbij tot de regering de vraag rigtende, of zij kennis droeg van nieuwe vredes-voorstellen van Rusland, waarvan aan Lord Westmoreland, den gezant van Groot-Brittannie bij het Oostenrijksche hof, mededeeling zou zijn gedaan.

— De Londonsche *Times* deelt, op grond van een [par]ticulier schrijven uit Parijs, eenige bijzonderheden me[de] die aldaar in veelal goed onderrigte kringen verhaald w[or]den omtrent de zending van den Prins van Hohen Zol[lern] Sigmaringen. «De buitengewone gezant van den Koning van Pruissen — zoo leest men o. a. in dat schrijven — heeft een eigenhandigen brief van zijnen souverein [aan] den Keizer der Franschen overhandigd. Deze brief is [...] gezegd wordt, in een zeer eerbiedigen en schier onde[rda]nigen toon geschreven. De Koning van Pruissen verklaart dat hij het gedrag van Engeland en Frankrijk in het [Oos]tersche geschil goedkeurt; doch niet kan afgaan van [het] stelsel van strikte onzijdigheid, hetwelk hij met goedkeuring van Oostenrijk en van de overige Duitsche Staten had [aan]genomen. Pruissen toch zou, wegens zijne ligging tusschen de oorlogvoerende Staten, aan den oorlog niet kunnen deelnemen zonder den zwaarsten last des strijds op zich te brengen, terwijl het daarbij niet zeker zou zijn vol[doe]noegzaam voor de verdediging van zijn eigen grondgebied te kunnen zorgen.» De brief wijst ten slotte op gronden die voor het behoud des vredes zouden pleiten, en [...] bepaaldelijk daarop, dat er geen reden meer voor o[orlog] bestaat, daar Engeland en Frankrijk thans van de [Porte] grooter bewilligingen ten behoeve harer Christenen o[n]danen vroegen dan door Rusland zelf verlangt wa[s] en op volledige gelijkstelling der Christenen met de [Ma]homedanen aandrongen.

«Het schijnt echter dat de zending van den Pruissischen prins mislukt is. Op de verzekering dat de Koning [van] Pruissen het behoud des vredes vurig wenschte, is, [zoo] men zegt, geantwoord dat Z. M. van de opregtheid [dier] betuiging niet beter kon doen blijken dan door zich [bij] de Westersche Mogendheden aan te sluiten.»

Een nader berigt uit Konstantinopel van 6 dezer [per] telegraaf over Triest van den 16ten ontvangen, [...] dat de Engelsche stoomboot *Tiejer* en de Oostenrijksche korvet *Carolina* zich naar Volo hebben begeven, [...] zuid-oostelijke kust van Thersalie.

— Den 4den dezer moet bij Silistria eene nog al [...] schermutseling hebben plaats gehad, waarbij, zoo [...] wordt, de Turken, na den Donau te zijn overgetrokken en eenige stukken geschut der Russen te hebben [ge]monteerd, met verlies van 80 dooden zijn teruggetrokken.

Door beide de oorlogvoerende partijen wordt be[...] dat zij zoodra het weder gunstiger wordt, den [...] zullen overtrekken, ten einde elkander in massa te be[...]

— Men weet dat het smaldeel, onder bevel [van] vlootvoogd Corry, den 16ten dezer vertrekken zo[u], [om] zich met de vloot van den admiraal Napier te vereenigen. Die vloot zal de Oostzee niet binnenloopen, dan [na het] bepaald verklaren van den oorlog. Die oorlogs-verklaring kan geen plaats hebben, dan na de ontvangst va[n het] antwoord van den Czaar op het laatste ultimatum [van] Frankrijk en Engeland, of na de verschijning [van den] termijn door die mogendheden gesteld. Zij kan al[...] tegen het einde der maand officieel worden aange[kondigd].

— Berigten uit Konstantinopel tot 5 dezer deelen [mede, dat] Abd-el-Kader 6000 piasters heeft geschonken, [om in de] oorlogsuitgaven te voorzien. De bewegingen op het [eiland] Samos, zouden, zegt men, van algemeenen aard [...] den zijn. Groote verwoestingen zouden daar [...] rigt. De Fransche stoomboot *Le Mercure* was de[rwaarts] gezonden, om de Europesche residenten te be[schermen]. Men zou troepen van Konstantinopel doen vertrekken [om] den opstand te dempen. Een engelsch en fransch [...]

zou wapenen en krijgsvoorraad onderschept hebben, die voor de opstandelingen in Albanie waren bestemd. Die berigten, hoezeer per telegraaf aangebragt, verdienen wel nadere bevesting.

— Men spreekt er in Frankrijk van, dat de inscheping der expeditionnaire legermagt, eenige dagen zal worden vertraagd, ten gevolge van de ontzaggelijke toebereidselen, die het vervoer van eene zoo aanzienlijke magt vordert.

Al de berigten stemmen daarin overeen, dat de Russische troepen in de Vorstendommen op dit oogenblik eene groote beweging maken, die daarin schijnt te bestaan, dat zij zich vereenigen en verbinden en dus voor het tegenwoordige afzien van elke wezenlijke aanvallende handeling. Het bevestigt zich dan ook, dat er slechts omstreeks 10.000 man rond Kalefat gelegerd zijn. Al de overige troepen, die deze sterkte omsingelden, zijn naar het Oosten gezonden: hetgeen schijnt aan te duiden, dat men van het ontwerp om Kalefat aan te vallen, heeft afgezien. Met geen 10 en met geen 20.000 man zouden de Russen de Turken van hunne verschansingen op dit punt kunnen verdrijven. Men weet dat de generaal Paskewitsch eerst in de lente in de Vorstendommen zal komen, zoo dat het niet te verwachten is, dat er vóór zijne aankomst iets ernstigs zal worden ondernomen. Dat geeft tijd aan de troepen der Westelijke mogendheden, om zich naar het krijgstooneel te begeven, zoodat men bij den eersten schok van beide zijden over eene aanzienlijke magt zal kunnen beschikken.

Wel niet regtstreeks, maar zijdelings staat met het Oostersche vraagstuk in verband een gerucht, dat in de laatste dagen te Parijs in omloop was en daar veld gewonnen heeft. Er is namelijk sprake van de oprigting van twee legerkampen, het een aan de Alpen, het ander aan den Rijn bij Straatsburg. De *Moniteur* zal, naar men te gemoet ziet, niet lang het stilzwijgen over dat gerucht bewaren. Wordt aan dat ontwerp gevolg gegeven, dan is het duidelijk, dat men van den kant van Frankrijk voorzorgende maatregelen tegen Oostenrijk en Pruissen neemt. De taal der Engelsche dagbladen is voortdurend zeer scherp tegen de Duitsche mogendheden, en meer bijzonder tegen Pruissen gerigt. Ten aanzien van de houding dier mogendheden is de staat van zaken niet veranderd; de toestand blijft geheel dezelfde.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN ZATURDAG 18 MAART.

In deze zitting zijn al de aanhangige ontwerpen tot het verleenen van naturalisatiën aangenomen. Zij betreffen de heeren: C. Hill te Soerabaija, J. A. C. Damnitz, M. A. Jasper en P. Andreas te Samarang, J. R. Lange te Haarlem, L. A. H. Schröder en J. C. C. Henckel te Batavia, R. E. J. Driessen te Aalten, J. B. Bunnekamp te Rotterdam, J. Boijen te Amsterdam, J. G. Schrakamp te Bolsward, E. P. L. Driessen te Leiden, C. F. W. Ammon te Hoofdplaat, J. Strebler te Heere en A. H. Webdemeijer te Amsterdam.

Slechts over één ontwerp, nopens de naturalisatie van C. L. Overbeck te Samarang, ontstaat eenige discussie. De vraag die zich daarbij voordoet, is deze: C. L. Overbeck, geboren in Hanover, heeft van zijn 15e jaar te Samarang bij eenen oom van moederszijde onafgebroken verblijf gehouden. Na zijne meerderjarigheid is hij nog twee jaren op Java gevestigd geweest. De moeder had in 1813 al de regten en de magt, welke aan ouders toekomen, op haar broeder overgedragen, ten einde deze haar zoon aldaar zou opvoeden en voor zijn toekomstig beroep opleiden.

De heer Sleeswijk Vening stelt zich nu de vraag voor, of de verzoeker al dan niet het vereischte heeft van een gevestigd zesjarig verblijf in Nederl. Indie? Z. i. is dit het geval wel, voor welk gevoel hij zijne gronden opgeeft. Er is hier toch eene domicile certaine, die zeer onderscheiden is van eene domicile légale.

De heer Thorbecke meent, dat men bij de wet van 1850 meer verlangd heeft, dan het burgerlijk domicilie. Men ging uit van het denkbeeld, dat gemeenzaamheid met het land, reden geeft tot naturalisatie. Van daar het woord vestiging. Maar wie kan vestigen? De minderjarige niet; de moeder evenmin. Hij licht den zin van het woord: „gevestigd, verblijf” toe uit de gewisselde stukken over de wet van 1850, ten blijke, dat men toen heeft willen uitsluiten, wat hier het geval is.

De MIN. V. JUSTITIE acht de zaak op zich zelve niet van groot belang. De Regering heeft gemeend, het verzoek niet te moeten afwijzen maar aan de wetgeving te onderwerpen. Het geldt hier een bijzonder geval; het is hier geene vraag naar het burgerlijk regt; maar alleen wat kan de politieke wetgever bedoeld hebben met het regt om naturalisatie te vragen, mits een vast verblijf in Nederland of in de Oost-Indische bezittingen gehad hebbende? En dan antwoordde de minister: zeker, ook het geval, dat zij, die over den minderjarigen *gezag* hadden, hem verblijf geven, om het als vast verblijf te doen beschouwen en zulks met het bepaalde doel, om de vestigings-plaats later als vast verblijf aan te merken. Het blijkt duidelijk, dat het oogmerk is zich te identifiëren met het land van verblijf.

De heer THORBECKE antwoordt omdat het hier, naar zijn oordeel eene belangrijke regts-quaestie geldt. Men zou een antecedent daarstellen, dat de perken der wet van 1850 verder uitbreidt dan in de wet en hare bedoeling gelegen was. Hij gelooft, dat de bloote wilsverklaring van de moeder, dat de zoon in Indië gevestigd zal zijn, in den zin der wet van 1850 niet als gevestigd verblijf kan worden beschouwd.

De MINISTER VAN JUSTITIE ziet niet in, dat dit een gevaarlijk antecedent zou opleveren. Het geldt hier een zeer bijzonder geval. Het doel was, om den zoon in de Oost voor vast te vestigen, te identifiëren. Daarom hebben de autoriteiten de voogdij van den oom gehomologeerd. Hij erkent, dat de regel moet zijn, dat de zoon het domicilie hebbe van den vader of van de moeder, maar hier is het een geheel exceptionneel geval, dat misschien nooit meer zal voorkomen.

Bij stemming is bedoelde naturalisatie van den heer Overbeck, aangenomen, maar hebben zich daartegen verklaard de heeren: Boeije, van Hoëvell, de Lom de Berg, Mackay, Zijlker, van Nispen, van Bosse, van Eck, van Asch van Wijck, Thorbecke, Slicher, Bieruma Oosting, de Man, Jespers, Hugenholtz, van Heiden Reinestein, Meeussen, van Reede van Oudshoorn, Strens en van der Veen.

De beraadslagingen worden geopend over het ontwerp van wet *tot opheffing der paardenposterij*.

De heer van Lijnden heeft een paar vragen aan de Regering te doen. Het eerste betreft een punt, waarover zich de paardenpostmeesters reeds bij request hebben aangemeld, hunne aanspraak op pensioen namelijk. Wel is dit punt niet bij het verslag ter sprake gebragt, maar de Regering heeft eene afzonderlijke bepaling in de wet opgenomen, omtrent de pensionering der postiljons; doch zwijgt van de postmeesters. Het criterium van burgerlijk ambtenaar is eene vaste aanstelling van wege den Koning en het genieten van bezoldiging uit de schatkist. De postmeesters beweren van wege den Koning benoemd te zijn, en het regt gehad te hebben tot bezoldiging uit de schatkist, ofschoon die nimmer genoten hebbende. De aanspraak blijft echter geldig voor het pensioen. Spr. wenscht nu in de *eerste* plaats te weten of de Regering die zaak tot een punt van opzettelijke overweging heeft gemaakt.

Eene tweede vraag is naar aanleiding van het door de Regering in de Memorie van Toelichting aangevoerde, dat vereenigingen tot het aanleggen van spoorwegen zich verzekerd kunnen houden bij de Regering bijval en ondersteuning te vinden. Door de dagbladen en van elders is het bekend, dat de Pruissische Regering eenigen tijd geleden, concessie verleend heeft tot het aanleggen van een' spoorweg op den linker Rijn-oever, ten einde die schoone streken in verband te brengen met den spoorweg van Cleef en verder met Nederland. De Pruissische Regering heeft echter bij hare concessie als voorwaarde gesteld, dat gelijke toestemming door de Nederl. Regering zou worden gegeven. De zaak is van groot belang, ook voor Nederland. Spr. wenscht daarom in de tweede plaats te weten, of het aan de Regering bekend is, dat door het Pruissische Gouvernement zoodanige voorwaardelijke concessie is gegeven, en of eene aanvrage tot concessie ook bij onze Regering is gedaan.

De MINISTER VAN FINANTIEN beantwoordt den vorigen Spr. De zaak der paardenpostmeesters heeft het onderwerp van een opzettelijk onderzoek bij de Regering uitgemaakt. In de *eerste* plaats heeft reeds een arrest van den Hoogen Raad nopens het *regt* tot pensioen der postmeesters afwijzend beslist.

Maar bovendien, die postmeesters hebben ja eene koninklijke aanstelling, maar nu hadden zij wel primitief aanspraak op zekere gages, waarvoor jaarlijks eene som op de begrooting werd gebragt, welke over de verschillende postmeesters werd verdeeld; — maar zoo was het in Frankrijk, en nimmer is het hier zoo geweest en nooit is er hier eenige som tot gezegd bedrag op de begrooting gebragt. De postiljons zijn van anderen aard. Zij zijn geene burgerlijke ambtenaren, maar hebben regt gekregen op *pensioen de retraite* bij de *wet*, en dat hebben de postmeesters *niet* verkregen. Of het wenschelijk is aan sommige heeren wachtgeld te verleenen, is iets anders. Hij voor zich gelooft het echter *niet*. — Wat aangaat de vraag nopens het verleenen der concessie voor een' spoorweg op den linker Rijn-oever, zegt Z. Exc., dat de aanvraag om concessie voor zoodanigen weg, door bijzondere personen of maatschappijen, niet is geschied. Wel zijn er daaromtrent door de Pruissische Regering openingen gedaan en is de Regering deswege in overleg getreden, maar hij kan op dit oogenblik hierover niet verder uitweiden.

De heer VAN LIJNDEN bestrijdt het argument, dat de postmeesters geen regt op gages, op grond der Fransche wet van 19 Frimaire 7de jaar, hebben zouden, en dat de Hooge Raad dit kon hebben uitgemaakt. Hij heeft dit in het *Weekblad van het Regt* opgeslagen; het is hem daarbij gebleken, dat niet is uitgemaakt, dat de Staat geen regt zou bezitten; maar alleen dat de verjaring werd ingeroepen. Integendeel het regt van de postmeesters op gages werd uitgemaakt, maar de repartitie werd aan de administratie overgelaten. Op dien grond werd de postmeester van Apeldoorn niet-ontvankelijk verklaard.

De MINISTER VAN FINANCIEN zegt, dat hij het arrest van den Hoogen Raad niet als argument heeft bijgebragt; maar dat hij alleen gemeend had dat de vraag in het nadeel van de postmeesters was uitgemaakt. Mogten zij echter regt hebben, dan zullen zij dat bij den regter kunnen reclameren, maar Z. Exc. heeft op den voorgrond gesteld, dat zij geen regt bezitten, want dat anders een post op de begrooting had moeten gebragt worden, en dit nooit het geval geweest is.

De beraadslagingen worden gesloten. In omvrage gebragt, wordt het ontwerp *aangenomen*, met 55 tegen 2 stemmen. *Tegen* de heeren Strens en de Lom de Berg.

De Voorzitter deelt mede, dat de Commissien van Rapporteurs gereed zijn met hare eindverslagen over de ontwerpen van wet: 1°. tot het verleenen van vrijdom van inkomende regten in N. I. voor Gummi en andere stoffen; 2°. tot het verleenen van naturalisatie aan tien personen; en 3°. tot regeling van het pensioen der militaire leden van het Hoog Militair Geregtshof. De beraadslagingen over die ontwerpen worden bepaald, die der twee eersten na afloop der discussien over het ontwerp tot regeling van het Muntwezen van N. I. dat a. s. Maandag in discussie komt, en die over de voordragt wegens het Hoog Militair Geregtshof, op Vrijdag 24 Maart a. s.

Onder de adressen, waarover rapport werd uitgebragt, behoort een van T. J. Huiszinga, c. s., tot afschaffing van het heerlijk regt van collatie.

De commissie stelt voor, dit adres ter griffie neder te leggen, en van het verslag een afschrift te zenden aan den Minister van Hervormde Eeredienst.

De heer Elout ondersteunt ten sterkste dat voorstel, niet alleen om het punt van het regt van collatie; maar ook omdat er in meerdere zaken inmenging van de Regering plaats heeft, en zij zich het regt van interpretatie in kerkelijke zaken aanmatigt. Hij wenschte, dat zij afstand doe van het regt van collatie en zich onthoude van inmenging bij collatiën door anderen.

Overeenkomstig het voorstel der commissie wordt besloten.

Nog is o. a. rapport uitgebragt op een adres van H. G. Kremers, te Uithuizen (Groningen), betrekkelijk de oprigting eener bijzondere school 1ste klasse. Daarover ontstaat eene belangrijke discussie, die wij, bij volstrekt gebrek aan ruimte, in ons volgend No. zullen mededeelen.

De Kamer besluit het adres ter griffie neder te leggen, en op het voorstel van den heer Thorbecke, om het adres aan den Minister van Binnenlandsche Zaken te verzenden, met verzoek om aan de Vergadering zijn gevoelen mede te deelen, of de bestaande verordeningen gedoogen de beslissingen van gemeentebeheeren of van Gedep. Staten, in geval als van het aanhangige verzoek, aan de beslissing des Konings te onderwerpen.

's Gravenhage, 18 Maart.

WEENEN, Zaturdag 18 Maart. Uit Petersburg zijn alhier dépêches ontvangen, inhoudende, dat Rusland het ultimatissimum van Frankrijk en Engeland verwerpt.

BERLIJN, Zaturdag 18 Maart. De grootvorst troonopvolger van Rusland heeft de bij Helsingfors gestationneerde Russische vloot geïnspecteerd.

PARIJS, Zaturdag 18 Maart. De inschrijvingen voor de nieuwe leening bedragen, naar men zegt, reeds drie honderd tien millioen.

Z. M. heeft aan de na te melden officieren bij de dienstdoende schutterij te 's Hertogenbosch, op hun verzoek, eervol ontslag verleend, als aan: F. H. A. Halewijn, als 1ste luit., en Mr. W. L. Schriffer, B. L. H. Borret en Mr. P. G. P. van Raden, als 2de luit.; de drie laatsten uit hoofde van verandering van woonplaats; tot 1sten luitenant bij de dienstdoende schutterij te 's Hertogenbosch benoemd S. A. Luijckx, thans 2de luit.

Z. M. heeft benoemd bij de dienstdoende schutterij te Amsterdam: tot kapiteins G. S. van Heekeren, S. Rendorp, Mr. J. W. Smit Kruisinga en Mr. G. C. Blaauw, thans 1ste luitenants; tot 1ste luit. A. F. Willink, Mr. J. van Eeghen, J. C. A. Walraven en J. J. Kluppel, thans 2de luitenants; tot 2de luit. Mr. W. F. Vriese, Mr. D. L. de Leao Laguna, J. H. Teixeira de Mattos, P. L. Wijthoff, B. J. Nachenius, thans schutters, en J. J. Holtzman, vrijwilliger; den officier van gezondheid der 2de klasse bij de dienstdoende schutterij te Amsterdam A. Kappelhoff C. Bzn., die bij Koninklijk besluit van den 16den Mei 1842, n°. 59, als zoodanig à la suite is geplaatst thans weder in werkelijke dienst gesteld.

De Minister van Buitenlandsche Zaken en ad interim Minister van Finantiën heeft ter kennisse gebragt, dat gedurende het jaar 1853 aan 's Rijks munt de navolgende speciën zijn vervaardigd en afgeleverd:

A. Voor rekening van het Rijk: 7,974 vijf-en-twintig-cents-stukken *f* 1,993.50, 1,103,527 tien-cents-stukken *f* 110.352.70, 11.170 vijf-cents-stukken *f* 558.50, 2,000,000 halve cents *f* 10,000.00.

A. Voor rekening van bijzondere personen: 135 dubbele gouden Willems, 234,138 rijksdaalders of twee-en-een-halve-guldenstukken *f* 585,320.00, 652,035 guldens *f* 652,035.00, 1,711 halve guldens *f* 855.50.

Zijnde dus aan zilveren standpenningen, zilveren en koperen pasmunt gezamenlijk geslagen voor een bedrag van [illegible]

• Z. M. de Koning zal aanstaanden Dingsdag weder een thé-dansant met souper geven. Ongeveer 300 personen zullen worden uitgenoodigd, aan dit feest deel te nemen.

• Z. M. heeft tot intendant van HH. paleizen [illegible] den graaf van Limburg Stirum, die reeds [illegible] betrekking heeft vervuld.

• HH. MM. de koning en [illegible] moeder prinses Hendrik hebben [illegible] bezoek gebragt uit Delft was teruggekomen [illegible] bragt.

• Men verneemt [illegible] dat het bal bij den franschen [illegible] d'Amre in plaats van [illegible] was vastgesteld, op Woensdag [illegible] dezer, zal worden gehouden.

[illegible] men verneemt, zal de heer de Belmont, zaakgelastigde van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika bij het Nederl. hof, die zich thans te Parijs bevindt, op den dag der onthulling van het standbeeld, van daar in de residentie terugkomen.

* In de residentie zijn aangekomen en aan het *Hôtel de l'Europe* afgestapt de burggraaf Raderei, attaché bij het Fransche gezantschap te Brussel, de baron van der Kolk, komende van Brussel, en de baron von Knobbelsdorff, met familie.

---

* Dezer dagen heeft er aan het Ministerie van financien een vergelijkend examen plaats gehad voor de betrekking van controleur der belastingen. Er hebben zich daartoe 14 personen aangemeld. Naar men verneemt hebben 10 aan de vereischten voldaan, waarvan er 5 spoedig zullen worden geplaatst.

---

* Het door Z. M. den Koning ingestelde hoofdbestuur van de vereeniging: *Het Metalen Kruis*, den wensch kenbaar hebbende gemaakt, dat de afdeelingen dier vereeniging zouden worden vertegenwoordigd bij de onthulling van het standbeeld van wijlen Z. M. koning Willem II, op Donderdag den 23 dezer, zoo heeft de Hoofdcommissie tot het oprigten van dat standbeeld, iedere afdeeling van voornoemde vereeniging beleefdelijk uitgenoodigd, zich bij die plegtigheid door drie harer leden te laten vertegenwoordigen. De tenue zal bestaan in zwarten rok en zwarte onderkleederen, met het groote metalen kruis op de borst; op den dag der onthulling zullen de heeren afgevaardigden, op vertoon van hunnen commissie-brief, eene toegangkaart kunnen verkrijgen, in den Ouden Doelen, op het Tournooiveld, des voormiddags tusschen 10 en 11 ure. Een lid van het Hoofdbestuur der Vereeniging: «*Het Metalen Kruis*», zal zich tijdig op dat terrein bevinden, om aan de Heeren afgevaardigden hunne plaatsen aan te wijzen.

---

* Heden hebben kerkvoogden der Nederduitsche Hervormde Gemeente te 's Gravenhage aanbesteed de verbouwing van een hoofdgebouw aan het Willemspark, ten einde hetzelve in te rigten tot eene kerk voor opgemelde gemeente. Dat werk is gegund aan den heer H. van Bierkum, van Utrecht, als zijnde de minste inschrijver, voor eene som van ƒ 97,547.

---

* Men verneemt, dat in vele der groote hôtels dezer residentie reeds bijna alle vertrekken besproken zijn tegen aanstaanden Donderdag, den 23 dezer, wanneer de onthulling van het Standbeeld ter eere van wijlen Z. M. Koning Willem II, alhier zal plaats hebben. Maandag aanstaande zal men beginnen met het opmaken van de tribune op het Buitenhof, die zeer fraai zal worden versierd, onder anderen door het aanbrengen van schilderstukken vervaardigd door den heer van Hove, den vader. Ook voor de sociëteit, de *Besogne-kamer*, zal eene tribune voor hare leden worden opgerigt. De bewoners van het Buitenhof en van den omtrek, langs welken Z. M. de Koning en de leden van het koninklijk gezin zich naar en van het Buitenhof zullen begeven, zijn voornemens, door het uitsteken van vlaggen, als anderzins, de plegtigheid op te luisteren. Men verwacht, dat ook de ingezetenen in andere buurten op verschillende wijs, het hunne zullen bijdragen, om van hunne deelneming aan de plegtigheid te doen blijken. Zoo het weder gunstig mogt zijn, zal de residentie dien dag zeer druk bezocht worden.

Het berigt, dat het hoofdbestuur van het *Metalen-kruis* zijne vergadering houdt, in het paleis, dat door wijlen Z. M. Willem II bewoond werd, geeft *de Tijd* aanleiding, om nog eens te wijzen op het gewigt dat men aan die vereeniging schijnt te hechten. Te gelijker tijd herrinnert dat blad, naar aanleiding van hetgeen een provinciaal blad daaromtrent zeide, aan de instelling, van de Militaire Willems orde, waaraan wat minder gewigt schijnt gehecht te worden. Zie hier de woorden van het provinciale blad.

» Met dat al wordt de Militaire Willemsorde ontegenzeggelijk zoo al niet miskend — zeker met onvergeeflijke nonchalance behandeld! Veertig jaren zijn er bijna verloopen en nog is er niet voldaan aan art. 29 van het Reglement van administratie en discipline voor de orde, dat zegt: »Ook ontvangt ieder Ridder van de kanselarij zonder eenige kosten, zijn Ridder-Diploma.» Zoo spreekt art. 53 van voordragten ter bevordering in de orde, Art. 57 zegt: Het kapittel zal aan ons voordragen eenen verdienstelijken, talenten bezittenden Persoon als Historiograaph en redenaar van de orde.« Art. 58 zegt: »Ieder jaar zal er feest der orde gevierd worden, waartoe de dag van den 16 Jan. bestemd is.» Ziet, op deze wijze werd er door den doorluchtigen insteller der M. W. O. voor den roem en het nut daarvan gezorgd; doch niets daarvan werd nageleefd.

» In stede dus van door de Ridders, vereenigingen en Afdeelingen (weder te hunne kosten) te doen oprigten, even als voor het Metalen Kruis, zou de schrijver dezes wenschen, dat het Z. M. mogte behagen, om de voorschriften van de Wet van 30 April 1815 n°. 5 en het daarbij gearresteerde reglement bij Z. M. besluit dd. 25 Junij 1815 n°. 10, gestrengelijk te doen naleven.»

Men schrijft ons uit Antwerpen, dat de Maatschappij ter bevordering der Nederduitsche Taal en letterkunde, met de kenspreuk: «VOOR TAEL EN KONST» op Zondag den 26sten Maart aan den vermaarden romanschrijver Hendrik Conscience een prachtig feestmaal zal aanbieden, uit erkentenis van de menigvuldige diensten der Vlaamsche zaak in het algemeen en onze Maatschappij in 't bijzonder, bewezen. — Eenige onzer uitstekendste dichters en letterkundigen zijn tot de bijwoning daarvan uitgenoodigd

---

Dezer dagen zijn van Hellevoetsluis vertrokken, het Amerikaansch fregatschip *Leila*, kapt. Stafford, naar Boston, aan boord hebbende 42 landverhuizers uit Hellevoetsluis en Rotterdam, en het Amerikaansch schip *Mississipi*, kapt. Harvey, naar New-York, aan boord hebbende 315 landverhuizers, zijnde 208 Duitschers en 107 Nederlanders, de laatsten meestal uit Noordbrabant.

De Kamer van Koophandel te Amsterdam heeft zich, even als de Kamers van Rotterdam en Dordrecht, tot de Tweede Kamer gewend, met een adres houdende bedenkingen tegen de voorgestelde wijziging in het tarief van in- en uitgaande regten. Naar de overtuiging dier Kamer is de strekking van het voorstel geheel in strijd met de milde grondslagen der wetgeving van 1850, even als met het belang van den handel. Zij betoogt dit breedvoerig en voegt er tevens eene aanwijzing bij van eene verdere uitbreiding der ontheffingen, bij art. 3 van het wetsontwerp opgenomen, die in het algemeen belang hoogst wenschelijk te beschouwen zijn.

Eergisteren avond is op den Hollandschen spoorweg, tusschen Haarlem en Vogelenzang, met den laatsten trein een paard overreden. Het dier werd vreesselijk verminkt en was onmiddellijk dood. In den wagen gevoelde men slechts een ligten schok; aan de locomotief en een der wagens werd eene geringe schade toegebragt.

⊙ **Dedemsvaart**, (Ambt Hardenberg) 17 Maart. Een vlijtig arbeider alhier, wiens vrouw hoog zwanger is, en bovendien 3 nog jonge kinderen heeft, ontving gisteren namiddag de jobstijding, dat het vuur, hem van huis en have had beroofd. Gelukkig waren de kinderen afwezig. De vrouw stond achter hare woning te werken en zag plotseling de vlam uit het dak stijgen. Aan redden was geen denken. Behalve het grootste gedeelte van hunnen inboedel is mede een koebeest, de kat en de hond verbrand. De oorzaak is niet bekend.

Hoorn, 17 Maart. Sedert lang heeft men in onze nabijheid niet zoo veel van zelfmoorden gehoord als in de laatste dagen. Zoo heeft zich in het begin dezer week een boerenjongen van twintig jaren te Wijdenis, door ophanging van het leven beroofd, zonder dat men daarom eene reden kan vermoeden, en gisteren heeft zich te Schellinkhout niet verre van Wijdenis, eene vrouw van 60 jaren, H. V.. genaamd, huisvrouw van J. K... een moeder van zes gehuwde kinderen, door zich in het water te werpen van het leven beroofd; oneenigheid in het huisgezin schijnt tot die daad aanleiding gegeven te hebben.

Nijmegen, 17 Maart. De persoon van A. A. Reijnen, drukker en courantier alhier, die zich eerst door de vlugt aan het tegen hem uitgesproken vonnis, ter zake van laster jegens den heer Briekels, deken en pastoor alhier, van 3 maanden gevangenisstraf had onttrokken, heeft zich alhier vrijwillig in hechtenis begeven.

∴ **'s Bosch**, 17 Maart, De heer Mr. N. F. Sassen, die bij de laatste verkiezingen, tot lid van den gemeenteraad was gekozen en die betrekking niet had aanvaard; is heden weder met 297 van de 478 uitgebragte stemmen tot lid van den raad benoemd. Wij koesteren thans de hoop, dat de heer Sassen na ten tweedemale tot lid van een bestuur te zijn benoemd, waarin hij zoovele diensten heeft bewezen, die betrekking wederom zal aanvaarden.

Ingezonden Stukken.

Mijnheer de Redacteur!

Ik heb in uwe Courant van heden, met groote verbazing gelezen de benoeming van den heer C. C. van Hall, broeder van onzen uitstekenden minister van buitenlandsche zaken en van financien, tot ambtenaar 3e klasse bij den waterstaat in Nederlandsch Indie, met een maandelijksch tractement van ƒ350.

Dat berigt kwam mij, om vele redenen, hijkans ongeloofelijk voor; omdat, in de eerste plaats, de *Staats-Courant* daarvan met geen enkel woord heeft gewag gemaakt, en in de tweede plaats, omdat de benoemde, voor zoo ver ik weet, tot dergelijke benoeming geene al te groote aanspraken zou hebben doen gelden.

Intusschen moet ik bekennen, dat uw berigt, hoe onwaarschijnlijk het ook luidde, niettemin de volle waarheid bevat; want mijne informatien op dit punt hebben mij de overtuiging geschonken, dat de benoeming inderdaad geschied is op voordragt van den minister van koloniën koninklijk besluit van 11 Februarij jl. No. 64.

Ik zou omtrent die benoeming nog wel wat meer zeggen, ware het niet, dat mij de vrees bekroop, minister van koloniën dit zou beschouwen als mede van gouvernementsstukken aan » onbevoegden » en op het idée zou kunnen komen, om de wettelijke van het constitutionnele besluit van 13 Januarij j proef te stellen. En ik wenschte den heer PAHUD gaarne een echec te besparen.

Ontvang, mijnheer de redacteur, de verzekering hoogachting.

Geen gepensionneerd O. I. amb

Prijs-Courant der Effecten

AMSTERDAM, 18 Maart 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2½	53⅞ 54 54	*Hope* 1798/1816	5	93½
Dito Certificat.	3	65½ ⅝	Dito 1828/1829	5	93⅝
Dito dito	4	81⅜	Cert. 1831/1838	5	
O. I. Leening.	4		Dito Dito	4½	77½
Amort. Syndic.	3½		Dito *Hope*	4	
Hand.-Maats.	4½		Dito *Stieglitz*	4	
Belgie.			Dito dito 5e Ser.	4	
Certificaten	2½		Inschr. Assig.	6	
D° *Rothschild.*	2½	44½	Certific. dito	6	
Frankrijk.					
Obligatien	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	17½	Obligatien	4	
Dito Buitenl.	3				
D° Binnenl. ⁶/m.	3	33¼ ⅜ ¼	**Oostenrijk.**		
Bew. Sp. Com.		3¾	Metalliek	5	58½
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	74½
Portugal.			Dito letter B	5	74⅝
Londen nieuwe.	5	80⅞	Dito 1847	2½	29⅞
Dito uitgest.	4		Dito 1851/1852	2½	29⅞

Mexic. te Lond. 3 pct. $22\frac{1}{2}$, $\frac{9}{16}$; dito Onb. $22\frac{1}{2}$

Over het geheel verkeerde de markt bij tragen handel ongunstige stemming.

FRANKFORT, Vrijdag 17 Maart. 1 pct. Spanje bin

LONDEN, Vrijdag 17 Maart. Consols op tijd Mexic. N. 3 pct. $24\frac{1}{8}$; Peru N. $4\frac{1}{2}$ pct. ex d. 61; Uitg. $6\frac{1}{2}$; Sardinie 5 pct. $79\frac{1}{2}$; Spanje 3 pct. 37; pct. 18: Certificaten $3\frac{7}{8}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. $79\frac{1}{2}$; dito $89\frac{1}{2}$; Holl. $2\frac{1}{2}$ pct. 56; dito 4 pct. 86.

PARIJS, Vrijdag 17 Maart. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. op t. dito 3 pct. op t. 66.20; Sp. Binn. 3 pct. 34; dito 18; Belg. $4\frac{1}{2}$ pct. 86; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. 80.

WEENEN, Vrijdag 17 Maart. N. Metall. $84\frac{5}{8}$; d B. 108; Bankactien 1202; Lomb. 5 pct. $96\frac{1}{2}$; fl. 250 $116\frac{1}{2}$; Wissel Londen 13.00; Parijs 156; Z

Op de nieuwe leening is reeds voor $22\frac{1}{2}$ millioen schreven. Geen twijfel of zij wordt volgeteekend.

Advertentiën.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.